

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 18.

Kontor: Nørregade 33, St.

6. September 1902.

Udgaar hveranden Lørdag.

18. Aarg.

MARY STEEN,

kongelig Hoffotograf,

Amagertorv 4, 3.

EMMY THULSTRUP.

Hjemmelavet Konfekt,

tilkendt eneste

Panoptikon B, 1ste Sal o. G.

Telefon 26543.

Marie Steffensens Skole

for Snitmønstertegning,

Tilskæring og Kjølesyning,

Zinnsge 2, 2. Sal.

De sædvanlige Kursus for Husmødre begynder **9. Oktober**. Samtidig begynder Kursus for Lærerinder. Undervisningsmetoden har ministeriel Anbefaling. Oplysninger gives og Indmeldelser modtages daglig Kl. **12-2**.

Den Suhrske Husmoderskole.

Telefon 8053. Skindergade 31, 2. Træffes 1-3. Det nye Skoleaar begynder 1. September med de sædvanlige Kursus. Tillige et billigt Aftenkursus. Program tilsendes. Indmeldelser modtages alle Hverdage Kl. 1-3.

Sprogundervisning,

særlig **Tysk** og **Dansk**, gives af Fru Anna Nording, Nørregade 34, 3. Træffes 3-5. (Anbefalet af Frk. Zahle.)

„Bog og Naal“,

nordisk Tidsskrift for kvindelig Opdragelse og Undervisning, er Organ for Foreningen „Den danske Pigeskole“ samt for Foreningerne inden den norske Pigeskole. „Bog og Naal“ udgaar en Gang om Maanedén. Det koster 75 Øre Kvartalet og kan bestilles paa ethvert Postkontor i Danmark, Norge og Sverige samt paa Bladets Ekspeditionskontor i Silkeborg.

Kvinden og Samfundet.

Opmærksomheden henledes paa, at „Kv. og Samf.“ giver Abonnentsamlere den sædvanlige Boghandleravance: 40 % saaledes, at man for hver til Kontoret, Nørregade 33, St., indsendt **Kvittering fra Postvæsenet** paa en Abonnent (dog mindst 5 ad Gangen) vil faa 20 Øre — 1 Kr. for 5 ny Abonenter — tilbagesendt.

Redaktøren træffes i sit Hjem, Amalievej 9, sikkrest 5-7.

Bøger og Blade bedes sendte til samme Adresse. Mundtlig Besked modtages paa Dansk Kvindesamfunds Kontor, aabent 8-7, og hertil bedes man henvende sig om alt Ekspeditionen vedrørende.

Skumringstoner.

*Som den kan komme stille,
Skumringens tavse Stund,
og svæbe sig om ens Tanker,
dysse dem ind i Blund.*

*Og mildt i Ro dem vugge
ind ved sin kærlige Favn,
og væve af Minder og Længsler
Drømme, som ej har Navn.*

*Og hviske mangt i Øret,
mangt, som man længst har glemt —
ak alt, man helst skulde huske,
glemmes kun altfor nemt.*

*Der ligger dybt i Sjælen,
dybt paa den inderste Plads,
en Klangbund med Strengene stemte,
baade Discant og Bas.*

*Discantens bløde Toner
Længslerne er, som gror,
og Bassens, de dybe, er Minder,
voksende af ens Spor.*

*I hver en Fiber trænger
Skumringen sagte ind,
som Buen paa Instrumentet
spiller den paa ens Sind.*

*Den lokker Tonestrømme
selsomt af Sindets Grund,
tit Toner, man aldrig hørte,
kendes dog samme Stund.*

*Og Buen glider sagte,
Mørket har lagt sig tæt,
Og Sjælen hviler i Tone-
drømmenes stærke Net,*

Kvinder fra grundtvigske Kredse.

II.

„Enken fra Rolfsted“

af

Inger Aagaard.

Hendes Broder, der havde Fædrengaarden, giftede sig med en ung Pige, der var 3 Aar yngre end Karen, og hun var da nødt til blive, for næsten at udgøre det baade for Husmoder og Karl. Hendes Broder byggede Gaarden om og flyttede den fra Skoven op til Byen. De havde alle Arbejdsfolkene i Kost. Den unge Kone havde smaa Børn og Karen var ene om alt Arbejdet, saa hun havde fuldt op at gøre. Hun hjalp til at passe Børnene om Natten, var oppe Kl. 3¹/₂ om Morgenen for at komme ud og malke, før hun skulde koge Davre til Folkene. Men hun var stærk af Helbred og havde et godt Humør; hun sang, naar hun gik med Mælkebøtten paa Hovedet ud over de duggede Marker. — Hun sang, saa Folk sagde: „Det er let at høre, hvor Anders Nielsen har deres Græsvænge.“ —

Paa den Tid var der ikke meget aandeligt Liv paa Egnen. Vækkelsen

fra Kertemindeegnen var ikke naaet hertil; der var kun en Familie, der sagdes at høre til „de hellige.“ Det var en Tømrer, som havde været med at bygge Gaarden; Karen havde lagt Mærke til ham og syntes godt om ham, og kom senere i hans Hjem. Der fik hun „den gyldne Skatkiste“, som var den første Bog, hun ejede, og som hun maatte stjæle sig til at læse i, naar hun var ude i Marken; den var ikke større i Format, end at hun kunde have den i sin Kjolelomme.

Nu vakttes der et nyt Liv hos hende: hun kom til at tro paa Gud. Glæden deri fyldte Ensomheden paa en saadan Maade, at Livet syntes hende en Salighed. Ingen kunde forstaa hende, men de saa, at hendes Glæde gjorde hende stærk til at elske og gøre det Gode.

Efter at Birkedal var blevet Præst i Ryslinge, begyndte hun at gaa i Kirke hos ham, men det var ikke saa ofte, som hun gerne vilde, for der var henvend 4 Mil at gaa frem og tilbage. 1850 — hun var da i sit 33te Aar, holdt hun Bryllup med sin Barndomsven, Hans, og flyttede op til hans Fødegård i Rolfsted. — Der laa to Bøndergaarde tæt sammenbyggede, omgivne af Enge og Aaløb, Humlehaver og levende Hegn, Rolfstedgaardene kaldet. Der havde før været én Gaard; i det 15. Aarhundrede nævnes den blandt de andre fynske Herregaarde, men den skal være brændt i „Grevens Fejde“. Der var endnu Spor af Voldgrave, og om Vinteren, naar Aaerne strømede over sine Bredder, kunde Gaardene være helt omgivne af Vand, og man kaldte det da „ovre paa Øen“. I en af disse Gaarde var det, Karen flyttede ind. Det var gammeldags Forhold, hun kom ind til, og hun fandt heller ingen Forstaaelse af sin Trang til at søge Næring for sit aandelige Liv; d. v. s. hos sin Husbond gjode hun nok, men ikke hos hans Moder, som hun dog skulde være saa meget sammen med hver Dag.

Aaret efter, da Karen havde født en Datter og vistnok var staaet for tidlig op — det var i Høsttiden — fik hun Barselseber og var længe heftig syg. Da lærte hun, hvad det vil sige at være syg og ikke kunne blive plejet — man forstod saa uhyre lidt i den Retning de fleste Steder. Man forstod heller ikke at lave Mad til den Syge. — Hun lærte dengang, hvordan det er at trænge til Hjælp, og hun ydede den senere, hvor der var Lejlighed dertil. —

Næppe to Aar efter skulde hun friste den tunge Sorg at miste sin Mand. Det var om Foraaret; han var ved at fælde Træer og var da saa uheldig at hugge sig i sit ene Knæ. Det var blevet daarligt forbundet og der gik Blodforgiftning i Benet. — Der fandtes den Gang intet Sygehus i Odense; han blev indlagt i et Værelse hos deres Købmand derude, og der døde han fea Uger efter.

Karen var syg, da han rejste, men hun naaede at komme derud og pleje ham de sidste 8 Dage. „Jeg var tænkt paa Vorherre, til du kom, var det første, han sagde, og han legede med deres lille Pige og syntes saa glad til Visheden kom, at han skulde dø. Det var svært for dem at skilles. —

Det var en tung og mørk Tid, som kom. Hun kunde ikke leve, syntes hun. Det blev ikke godt, før hun kunde bede til Gud om Hjælp, saa bad hun ham om Kræfter til at leve for Barnets Skyld og hun bad om Visdom til at kunne gaa den vanskelige Vej — i alle Livets Forhold — ene. —

Hvad der ogsaa hjalp hende, var Arbejdet. Nu var hun jo ene, Gaardens Drift var overladt til hende, og hun tog sig med Iver af alt baade ude og inde.

Og nu kom det hende til Gode, at intet Arbejde var hende fremmed, og at hun havde Evne til at bære. Der var et lille Vers, som hun sagde saa tit, og som passede for hende:

Alt, hvad man gør med Lyst og Flid
i Hus, i Mark, i Have,
det lykkes og trives i sin Tid
og nydes som Himlens Gave.

Det var sandt, at alt lykkedes for hende. Hun købte Fæstegaarden, og hun kunde hvert Aar udbetale ikke helt smaa Summer. Hendes Køer var saa gode, at hun kunde samle ligesaa meget Smør som den øvrige By til sammen — og det var godt Smør. „Det har De skriftligt Bevis for inde paa Deres Væg, saa min Kone behøver ikke at fortælle Dem det,“ skriver en af hendes Præstevener til hende. — Ganske morsomt er et Brev, som en københavnsk Frue, hun solgte Smør og Ost til, skrev: — „Jeg takker meget for de mig tilsendte 2 Fjerdings Smør, som ere meget gode, og jeg vel tilfreds med dem! Da jeg vel ved, at Karen har tænkt paa sin Veninde, der skulde have dem, finder jeg ogsaa undertiden en venlig Tanke, naar jeg tager af dem, og jeg er glad ved at vide, at de er samlet, før den slemme Mund- og Klovsyge brød ud — nu har jeg nok, til der igen er Græssmør.“ —

At det kunde gaa saa godt for hende, skyldtes ogsaa de tro Tjenere; hun havde, særlig var der en Karl og en Pige, som begge var hos hende i en Snes Aar, og som var ualmindelig dygtige og trofaste i deres Gerning. —

Men var Karen end optaget af Arbejdet, hun blev ikke borte deri.

Provst Rohman fik en Kapellan, Erikssen, som stod i fuldstændig Modsætning til den rationalistiske Provst, og der dannede sig efterhaanden en Kreds, der blev hans faste Tilhørere; deriblandt var Karen.

Hver anden Søndag holdt han efter Gudstjenesten Forsamling hos „Enken“, og enkelte Gange kom Birkedal fra Ryslinge, og Schjærring, som da var i Sødinge, med. Og da Schjærring begyndte at holde Højskole der, sendte hun sin